

La lluita pels drets de les dones a l'Església: urgència o cursa de fons?

N. 273. Setembre del 2024. Suplement del Quadern CJ n. 238
Cristianisme i Justícia. Roger de Llúria, 13, 08010 Barcelona
93 317 23 38 • info@fespinal.com • www.cristianismeijusticia.net

---

Poc després que el 2017 el *Me too* denunciés la violència contra les dones en el món civil, el moviment feminista va esdevenir també una veu profètica dins l'Església. Diverses iniciatives eclesials han anat vertebrant una resposta a la ferida i el patiment que genera la discriminació estructural. I el març de 2020 ja teníem al carrer noves manifestacions públiques a favor de la dignitat i la igualtat de les dones a l'Església.

Sense intel·ligència pastoral no es pot captar el potencial regenerador d'aquests moviments. Així com el treball per la pau o la conversió ecològica integral són àmbits en què el magisteri social de l'Església té molt a dir, la perspectiva femi-

nista pot ajudar a repensar de dalt a baix com ens organitzem i com celebrem la fe més fraternalment.

Avui, amb més de cinc anys de trajectòria i una pandèmia pel mig, el Catholic Women's Council (CWC) ja és una xarxa global consolidada. Han posat nom a l'abús i la desigualtat que viuen les dones dins l'Església. I han dit prou a l'encobriments, a la misogínia i a la subordinació. El seu treball consistent els ha atorgat visió i experiència. En aquest procés han teixit una xarxa de suport mutu des d'una actitud amant i de pregària. El feminisme creient expressa un model d'Església que viu la fe caminant en el món, i no des d'un laboratori sense risc. Des d'on, sinó,

---

poden construir els cristians el Regne de Déu?

A poc a poc, han aconseguit cert reconeixement fora de la institució, perquè el feminisme civil les compti també en la seva lluita. Transitar entre aquestes dues realitats les ha col·locat en un camí incòmode, però no l'han abandonat i s'han fet escoltar. Així, han formulat preguntes significatives a l'esfera pública. Quin sentit té fer distinció de gènere a l'hora d'assignar funcions i rols? Més enllà de la tradició patriarcal, què determina que les dones siguin més bones per a les cures, i els homes més dotats per guiar la comunitat?

Des del convenciment d'una igualtat bàsica neix el primer repte: revisar l'autoimatge de la dona dins l'Església. Aquí hi ha feina. Cal molta formació i presa de consciència per no perpetuar desigualtats. El feminisme és sinònim de mobilització, però també de reflexió serena i d'estudi científic. No és senzill promoure un canvi cultural i de mentalitat. Cal desaprendre el clericalisme per tornar a l'essència de l'Evangeli, necessitem una antropologia que superi els ensenyaments rebuts sobre la complementarietat home-dona i que aprofundeixi en la dignitat i els drets entre iguals.

Un dels principals mèrits d'aquests moviments és haver entès que reivindicar els drets de les dones a l'Església és una cursa de fons. Com ho és també la defensa permanent dels drets humans: sempre urgent i sempre inacabada. Són processos que volen temps i no s'egoten amb manifestacions d'un sol dia. En tot cas, sortir al carrer ajuda a visibilitzar el conflicte i a contagiar l'esperança de superar-lo com a comunitat de creients.

No sempre és fàcil mantenir la confrontació i fer aflorar un conflicte latent.

Han posat negre sobre blanc el desgast i la frustració que viuen dins l'Església. En els seus objectius han inclòs l'escolta a les víctimes dels abusos sexuals, de poder i de consciència. Han assumit el rol d'amplificar totes les veus silenciades. Han sabut afrontar converses que generen malestar. I, des d'aquest tràngol difícil, han après a recordar la dignitat i la llibertat intrínseca de tots els éssers creats a imatge de Déu.

Un element que les fa més genuïnes és la crítica constructiva. Són dones de dins l'Església, que la sostenen en diversos serveis i realitats comunitàries. El seu compromís, gratuït i solidaritat les converteix en veu autoritzada i les fa creïbles. Són també exemple en la manera de fer i d'actuar. El seu tarannà passa pel diàleg, la trobada i el debat. Volen una Església que comuniqui i sigui transparent en els seus processos.

I així mateix ho han viscut. Els moviments eclesials feministes treballen en xarxa i han establert una bonica complicitat mútua. Ho hem vist, per exemple, en la coordinadora de dones creients Alcem la Veu a Catalunya, que alhora té vincles estrets amb Revuelta de Mujeres en la Iglesia a l'Estat espanyol i amb el Catholic Women's Council arreu del món. Obertes al diàleg ecumènic i interreligiós, també han sabut escoltar dones creients d'altres confessions, entenent que hi ha una batalla cultural de fons que no poden defugir. Això els ha donat oxigen i els ha permès no quedar-se tancades i superar el perill de l'autoreferencialitat. I també els ha donat força, per assolir reptes més grans i complexos, i perseverar en aquest llarg camí de transformació social. La sororitat els encoratja a continuar lluitant i els recorda que l'esforç val la pena.

També és un mèrit notable el to amb què responen a aquesta crida. No es defensen en el victimisme ni l'amargor. Proposen accions de caire vital i dinàmic. I encarnen una lluita amorosa que vol ajudar a teixir relacions basades en la confiança i no pas en el control. És probable que el seu missatge costi més d'entendre als qui assimilen l'autoritat a la superioritat jeràrquica.

Amb encert, han anat forjant una agenda pròpia que s'ha fet lloc en l'agenda eclesial universal. Els darrers anys s'han convocat jornades i fòrums de debat sobre el feminisme a l'Església, s'han publicat llibres, estudis i articles reivindicatius, infografies sobre la presència en espais de governança i, fins i tot, s'han escrit i representat obres de teatre protagonitzades per les dones més properes a l'experiència transformadora de la passió de Jesús. En la seva protesta, han exercit la memòria i han sabut llegir la història. Han posat en valor la solidaritat entre generacions i la influència eclesial positiva que tantes dones catòliques, diaconesses, abadeses i místiques han exercit al llarg del temps.

Tots aquests testimonis i continguts milloren el relat eclesial, sovint conformista i monocolor. Són exemples valuosos de credibilitat per a una institució molt erosionada en l'esfera pública. I ens mostren un col·lectiu autocrític i compromès, amb ganes de créixer i d'ajudar a fer créixer l'Església. Un col·lectiu que vol que els organismes de participació eclesial no siguin només consultius: demanen veu i vot en els processos de decisió que els afecten com a comunitat creient. Volen que el lideratge sigui compartit, des de la corresponsabilitat i la renovació d'estructures obsoletes. Això passa indefectiblement per l'accés a tots

els ministeris ordenats sense distinció de gènere.

En paral·lel, demanen un treball hermenèutic, de revisió i interpretació de textos amb perspectiva feminista, així com la presència de dones en la formació eclesial, tant a les facultats de Teologia com als seminaris. I també –i aquest no és un tema menor– exigeixen més transparència i ètica en la gestió econòmica de les parròquies i repensar qui té la clau de la caixa. A poc a poc, han anat posant les bases d'una nova governança.

No es pot eludir el fet que la seva missió conflueix amb un context eclesial favorable. El papa Francesc ha impulsat un treball a favor de la sinodalitat que demana fer camí junts. I que ens remet una vegada i una altra al convenciment de la fraternitat, que sempre és inclusiva i acollidora. Avui són una veu reconeguda, i el protagonisme de la dona ha estat central en els debats del Sínode en les esglésies locals, des de Corea fins a Austràlia, passant pels Estats Units, Mèxic o Brasil, Irlanda, Suïssa o la República Txeca.

Per això la reivindicació feminista a l'Església no es pot llegir com l'enèsima lluita pel poder d'un sector concret, sinó que implica una reflexió de fons sobre la mateixa noció de poder. Des de la reciprocitat i el servei compartits podrem reconèixer i posar en joc tots els talents. I superar la misogínia i el masclisme que defensen que només els homes poden representar el Crist en el sacerdoci. Cal una nova mirada basada en la fraternitat essencial que atorga el baptisme a tots els batejats. Però també en la dignitat i igualtat practicades per Jesús en el tracte amb tots els homes i les dones.

Com es pot transmetre la noció d'urgència històrica a l'hora de guanyar la igualtat entre homes i dones en l'Es-

glésia? Sabem que el món civil també ha de guarir moltes ferides i continuar avançant en aquest terreny. L'Església institució té autoritat en l'acció social i l'atenció a les persones més vulnerables. Per què no podria ser un exemple també de transformació ecofeminista, amb una conversió cap a la igualtat i l'aplicació d'una solidaritat més radical?

Si volem revitalitzar l'Església cal tirar endavant aquest canvi cultural. És una oportunitat: esdevenir una comunitat més proactiva i amb més capacitat d'escolta i diàleg minimitzaria la diàspora sistemàtica de tantes persones que se senten excloses. La fotografia és més completa si hi som tots. Com pot ser que encara hi hagi qui no troba a faltar una part tan significativa de la comunitat?

Aquest coprotagonisme s'ha fet tangible quan s'han inclòs més veus en els principals fòrums eclesials. El mateix Sínode sobre la sinodalitat ha comptat, per primera vegada, amb la participació activa de 84 dones en l'assemblea de bisbes, 54 de les quals han emès el seu vot. Encara que sigui en minoria i molt simbòlicament, és un pas endavant. Com

ho és la metodologia i el format de taula rodona que va vehicular les converses.

El feminisme eclesial posa deures. És evident que cal destinar recursos en formació si volem preparar el terreny per al lideratge compartit. I obrir espais de govern pastoral, de predicació i de celebració per a aquelles dones que ja estiguin preparades i sentin aquesta crida. Però també convindria, en paral·lel, un estudi a fons per analitzar com evoluciona la presència i el discurs sobre aquest moviment en l'esfera pública, tant en mitjans i publicacions generalistes com en els eclesials. Seria una bona manera de confirmar que les dones d'Església són una veu autoritzada i reconeguda, dins i fora de casa, capaç de generar contingut, opinió i pensament en tots els grups, tallers, monogràfics i jornades en què es tractin temes d'interès comú. La continuïtat en el seu camí de presa de consciència no és només responsabilitat dels moviments feministes, sinó de tota la comunitat de creients a qui interpel·len.

Laura Mor Iriarte
Periodista